

Indholdsfortegnelse

Stamblad:	4
Oplysninger om husdyrbruget:	4
Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 5. december 2022.	5
Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse.....	5
Baggrund og kort resumé	5
Biaktiviteter	6
Afgørelsen	6
Vilkår for tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen	8
Generelt	8
Nye og renoverede stalde	8
Nye opbevaringsanlæg.....	9
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier	10
Vilkår der udgår eller fortsat er gældende i miljøgodkendelsen af 5. december 2022.....	11
Formalia	12
Lovgrundlag	12
Høring og offentliggørelse.....	12
Klagevejledning	13
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering	14
Miljøvurderingen	16
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.	16
Beskrivelse af husdyrbruget.....	16
Lokalisering.....	21
Forbudszoner.....	21
Afstandskrav	21
Beskyttelseslinjer	22
Samlet vurdering af lokalisering.....	22
Påvirkning af landskab	23
Større uforstyrrede landskaber	23
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab	24
Påvirkning af vilde planter og dyr.....	24
Ammoniak påvirkning af natur	24
Påvirkning af bilag IV-arter	28

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr	30
Påvirkning af jord grundvand og overfladevand.....	30
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand.....	33
Påvirkning af naboer	33
Lugt	33
Støj og rystelser.....	38
Lys.....	39
Fluer, skadedyr og døde dyr	39
Støv.....	39
Transport.....	39
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener	40
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik).....	40
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen.....	41
Alternative løsninger	44
0-alternativ.....	44
Egenkontrol.....	45
Konklusion	45
Bilag 1: Bygningsoversigt.....	46
Bilag 2: Afløbsplan	47
Bilag 3: Beplantningsplan	48
Bilag 4: Adresser inden for konsekvensradius.....	49
Bilag 5: Natur	50

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget på adressen Egerisvej 29 6900 Skjern
Bedriftens adresse	Egerisvej 29 6900 Skjern
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	Rikke Ilsøe Mogensén Herningvej 3, Fastnet telefon: 96814223 E-mail: rim@vestjysk.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer	7600026636
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16a i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	239451, indsendt d. 18. april 2023, ver. 4

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Eksisterende staldafsnit					
1	327	60	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse	-
		110	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse	-
2	302	180	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse	-
3	2501	1815	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	-
5	229	160	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse	-
6	244	60	Heste	Dybstrøelse	-
7 år 2022 Renoveret – godkendelsespligtig ændring	2307	1750	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	-
8	110	77	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse	-
9 år 2022	65	55	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse	-
10 år 2022	247	240	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse	-
Nye Staldafsnit					
Ny velfærdsstald 2023	830	750	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	-

Ny kostald-tilbygning 2023	2331	1750	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	-

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen: Alle kvæg

Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Miljøteknologi
Eksisterende opbevaringslagre				
Gyllebeholder	Flydende	1005	245	-
Gyllebeholder	Flydende	3500	814	-
Møddingsplads	Fast	-	104	-
Nye opbevaringslagre				
Møddingsplads	Fast	-	280	-

Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 5. december 2022.

Ændringerne på ejendommen består i følgende:

- Udvidelse af den eksisterende velfærdsstald. Bygningen bliver ca. 850 m² og har et produktionsareal på 750 m² med fast drænet gulv. Den etableres i forlængelse af eksisterende stald.
- Udvidelse af eksisterende kostald. Der etableres en stald lignende den som blev godkendt i 2022. Stalden etableres med et produktionsareal på 1750 m³ med fast drænet gulv.
- Der bliver ikke etableret gylleforsuring i stalden fra 2022. Stalden etableres derfor med et 4% gulv, svarende til en af gulvtyperne i videnskataloget over kvægstaldsgulve med 0,89 kg NH₃ pr. m² produktionsareal (februar 2023)
- Plansiloerne udvides med ca. 2700 m². Der etableres en opsamlingsstank på min 77 m³ til opsamling af regnvandet fra de nye plansiloer. Overfladevandet herfra udsprinkles.
- Etablering af møddingsplads på ca. 280 m².

Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 18. april 2023 en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelsen af husdyrbruget beliggende på adressen Egerisvej 29, 6900 Skjern.

Tidligere godkendelser

Der er den 5. december 2022 meddelt en miljøgodkendelse til husdyrbruget på Egerisvej 29, 6900 Skjern i henhold til husdyrbrugsloven §16a, stk. 1.

+ afgørelse om ny ensilageplads 2019
+ §12 Miljøgodkendelse 2017

Kort resumé

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget, en udvidelse af husdyrbrugets produktionsareal, idet en eksisterende velfærdsstald udvides med 850 m² og eksisterende kostald fra 2022 forlænges med 2331 m². I stalden til køer og kvier fra 2022 foretages en godkendelsespligtig ændring, idet stalddypen ændres fra spaltegulv med forsuring til et fast drænet gulv med skraber og ajleafløb (eller tilsvarende gulvsystem med samme ammoniakemission, jf. Videnskatalog over kvæggulve). Endvidere udvides plansiloarealet, ny møddingsplads og der etableres opsamlingsstank for overfladevand fra silopladsen.

I forbindelse med dette tillæg vil der ikke blive etableret nye indkørsler til ejendommen.

Der anvendes følgende virkemidler til at reducere udledninger af ammoniak.

- Staldsystemet - fast drænet gulv med skraber og ajleafløb.

Biaktiviteter

Ingen

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse på husdyrbruget på ejendommen matr.nr. 6h Den østlige Del, Faster beliggende på adressen Egerisvej 29, 6900 Skjern. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16a stk. 4 i Husdyrbrugsloven og på de angivne vilkår.

Tillægget omfatter ændringer på husdyrbruget i forhold til miljøgodkendelsen dateret 5. december 2022.

Tillægget til miljøgodkendelsen omfatter ændringer i de eksisterende stalde, det ansøgte ses i nedenstående tabel:

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Flexgruppe: Alle kvæg. Dybstrøelse	882
Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	1815
Heste. Dybstrøelse	60
Eksisterende stald hvor der foretages godkendelsespligtig ændring	
Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	1750
Ialt	4507

Samt opførelse af 2 ny staldbygning i tilknytning til eksisterende bebyggelse:

Dyretype og staldsystem	Prod. areal (m ²)	Totalt areal (m ²)

Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	2500	3161

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelsen sker på baggrund af ansøgning skema nr. 239451, indsendt den 18. april 2023, version 4.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget Egerisvej 29, 6900 Skjern meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der gøres hermed opmærksom på, at dette tillæg til miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for tillæg nr. 1 til miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i dette tillæg til miljøgodkendelse. Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af tillægget til miljøgodkendelsen.
- 2) Tillægget skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis tillægget kun bliver delvist udnyttet, bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i Formalia.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne tillægsmiljøgodkendelse.

Nye og renoverede stalde

- 6) Der må opføres en tilbygning på 830 m² til eksisterende velfærdsstald, hvor af produktionsarealet i den nye stald udgør 750 m². Stalden skal etableres med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. (eller et tilsvarende staldsystem med samme lave ammoniakfordampning (0,89 kg NH₃-N/m²/år) jf. Videnskatalog for kvægstaldgulve).
- 7) Der må opføres en tilbygning på 2331 m² til eksisterende kostald fra 2022 (stald 7), hvor af produktionsarealet i den nye stald udgør 1750 m². Stalden skal etableres med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. (eller et tilsvarende staldsystem med samme lave ammoniakfordampning (0,89 kg NH₃-N/m²/år) jf. Videnskatalog for kvægstaldgulve).
- 8) I eksisterende stald fra 2022 (stald 7) skal gulvtypen ændres fra sengestald med spalter (kanal, bagskyld eller ringkanal) og forsuring til senge stald med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb (eller et tilsvarende staldsystem med samme lave ammoniakfordampning (0,89 kg NH₃-N/m²/år) jf. Videnskatalog for kvægstaldgulve).
- 9) Det nye byggeri skal opføres således, at valg af byggemateriale og farver vil falde i harmoni med de eksisterende bygninger og det omgivende landskab. Farver skal derfor være afdæmpede nuancer og materialer skal være ikke reflekterende.

- 10) Der skal senest et halvt år (eller alternativt det førstkomende efterår) efter kostaldens opførelse plantes slørende punktbeplantning ud til vejen. (se bilag 3) Beplantningen skal bestå af egnskarakteristiske arter og skal vedligeholdes.

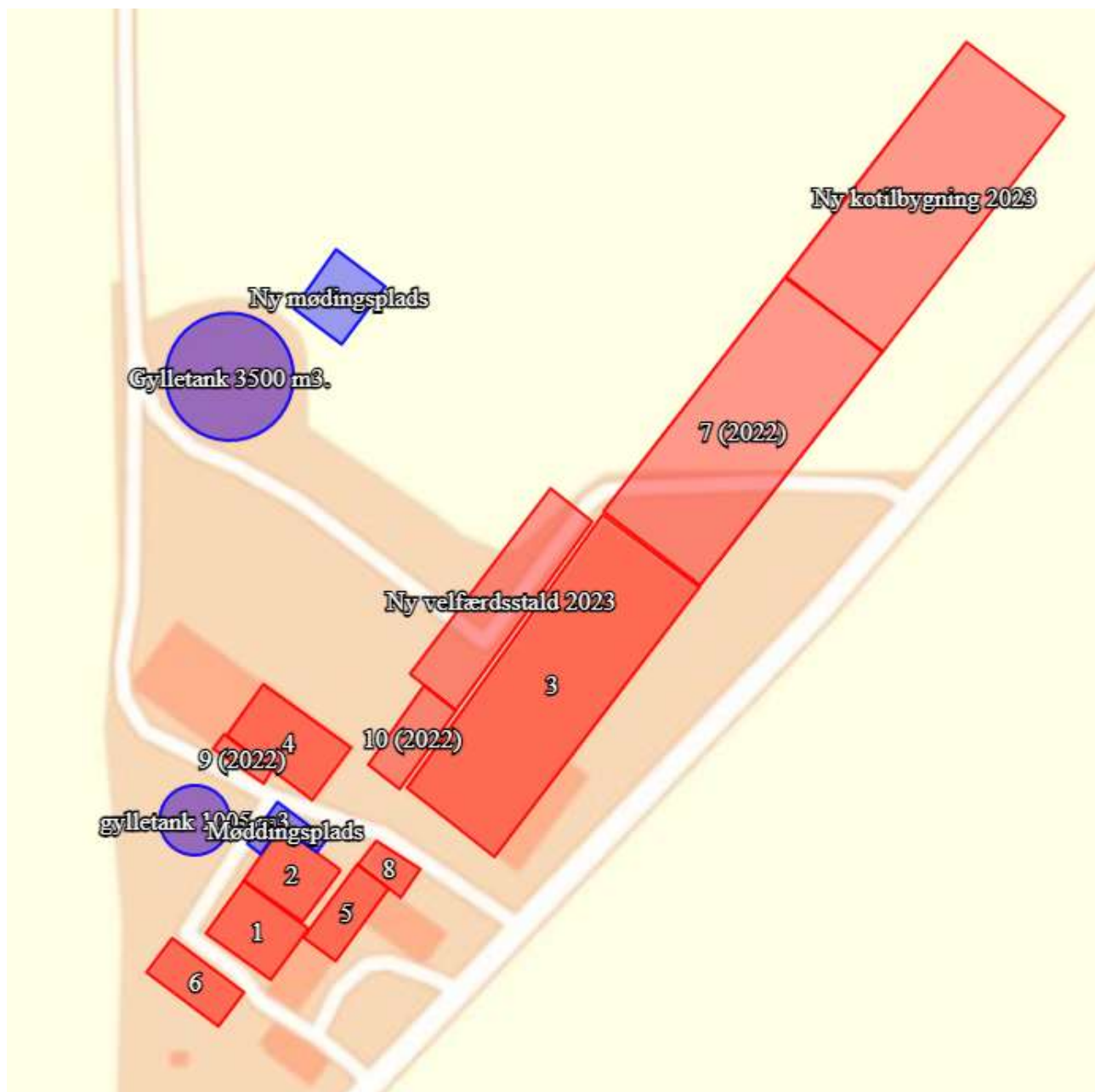
Nye opbevaringsanlæg

- 11) Der må opføres en møddingsplads på 280 m².
- 12) Der må opføres en beholder på 77 m³ eller op til 120 m³ til opsamling af regnvand fra plansiloer.
- 13) Der må opføres en ensilageplads på 2700 m² i tilknytning til den eksisterende plads.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

14) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.

Bygning 4 må ikke anvendes til dyre mere - nu maskinhus

15) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				

1	327	60	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse
		110	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse
2	302	180	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse
3	2501	1815	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb
5	229	160	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse
6	244	60	Heste	Dybstrøelse
7 år 2022 Renoveret – godkendelsespligtig ændring	2307	1750	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb
8	110	77	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse
9 år 2022	65	55	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse
10 år 2022	247	240	Flexgruppe Alle kvæg	Dybstrøelse
Nye Staldafsnit				
Ny velfærdsstald 2023	830	750	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb
Ny kostald- tilbygning 2023	2331	1750	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb

Vilkår der udgår eller fortsat er gældende i miljøgodkendelsen af 5. december 2022.

Vilkår 6, 10 og 11 i godkendelsen fra 2022 vedr. stalde og staldsystemer udgår og ændres til nye vilkår i tillægget.

Vilkår 12, 13, 18, 19, 20, 21, 22, 23 og 24 i miljøgodkendelsen fra 2022 vedr. forsøringsanlægget udgår.

De øvrige vilkår i miljøgodkendelsen af 5. december 2022 er fortsat gældende.

Formalia

Lovgrundlag

Tillægsgodkendelsen er givet på baggrund af husdyrbrugsloven, hvor krav efter VVM-direktivet, habitatdirektivet samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Tillægsgodkendelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for tillægsgodkendelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2021-2033
- Husdyrbrugsloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 520 af 1. maj 2019
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 2225 af 27. november 2021
- Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning nr. 2243 af 29. november 2021 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning nr. 1142 af 10. juli 2022 (gødningsanvendelsesbekendtgørelse).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 1392 af 4. oktober 2022 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 2091 af 12. november 2021
- Bekendtgørelse om affald, nr. 2512 af 10. december 2021 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1611 af 10. december 2015 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Udkastet til tillægsgodkendelsen har været i 2 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 5. juni 2023 til 19. juni 2023.

Naboer: Ejere og beboer af boliger og bygninger indenfor geneafstanden til byzone på 771 meter.

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at udvidelser på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikler, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der ikke er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 26. juni 2023 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over tillægget til miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af tillægget til miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 24. juli 2023.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing.

Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevareklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter § 16a i husdyrbrugsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en godkendelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet godkendelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

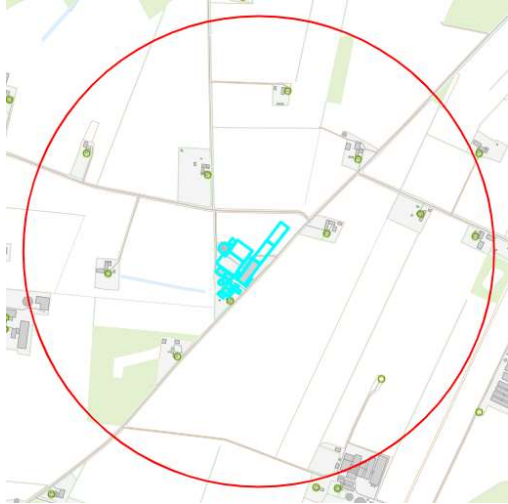
Anne Marie Susgaard
Miljømedarbejder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til tillæg til miljøgodkendelse er sendt til:

Ansøger: Ejer af husdyrbruget Egerisvej 29, 6900 Skjern.

Konsulent: Rikke Mogensen, Vestjysk, e-mail: rim@vestjysk.dk

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for geneafstanden til byzone på 771 meter:

Matrikulære naboer til matrikel nr. 6h Den østlige Del, Faster

Kopi af tillægget til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent Rikke Mogensen, Vestjysk, e-mail: rim@vestjysk.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, 1208 København K, e-mail: husdyr@rgo.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, e-mail: senord@sst.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsraadet.dk

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om godkendelse efter § 16 a i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

- 1) landskabelige værdier,
- 2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,
- 3) jord, grundvand og overfladevand, og
- 4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgningen omfatter opførelse af en ny staldbygning på ca. 830 m² i tilknytning til de eksisterende bygninger, og opførelse af en tilbygning på 2331 m² i forlængelse af kostalden fra 2022. Husdyrbrugets produktionsareal til køer og kvier øges med opførelse af de nye stalde. Derudover er der søgt om at ændre staldsystemet i stalden fra 2022, således at forsuring udgår, og erstattes af et fast drænet gulv med skraber og ajleafløb (eller tilsvarende gulvsystem med samme ammoniakemission). Endvidere udvides plansiloarealet og der etableres opsamlingskøle for overfladevand af silopladser samt møddingplads.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de nye bygninger er en naturlig udvidelse af husdyrbruget, som er erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Beskrivelse af husdyrbruget

Ansøgt drift

Stalde og produktioner Ansøgt drift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
1	327	Naturlig ventilation	3 m	(#598972) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	60
				(#598971) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	110
2	302	Naturlig ventilation	3 m	(#598977) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	180
3	2501	Blandet ventilation	3 m	(#598981) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	1815

Stalde og produktioner Ansøgt drift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
5	229	Naturlig ventilation	3 m	(#598987) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	160
6	244	Naturlig ventilation	3 m	(#598991) Heste. Dybstrøelse	0	60
7 (2022)	2307	Naturlig ventilation	3 m	(#598993) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	1750
8	110	Naturlig ventilation	3 m	(#598996) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	77
9 (2022)	65	Naturlig ventilation	3 m	(#598997) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	55
10 (2022)	247	Naturlig ventilation	3 m	(#598998) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	240
Ny velfærdsstald 2023	830	Naturlig ventilation	3 m	(#600852) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	750
Ny kotilbygning 2023	2331	Naturlig ventilation	3 m	(#607235) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	1750
Sum						7007

Ændringerne på ejendommen består i følgende:

- Udvidelse af den eksisterende velfærdsstald. Bygningen bliver ca. 850 m² og har et produktionsareal på 750 m² med fast drænet gulv. Den etableres i forlængelse af eksisterende stald.
- Udvidelse af eksisterende kostald. Der etableres en stald lignende den som blev godkendt i 2022. Stalden etableres med et produktionsareal på 1750 m³ med fast drænet gulv.
- I stalden fra 2022 foretages der en godkendelsespligtig ændring, idet staldgulvet ændres fra et spaltegulv med forsuring, til et fast drænet gulv eller tilsvarende gulvtype i videnskataloget over kvægstaldsgulve med 0,89 kg NH₃ pr. m² produktionsareal (februar 2023)
- Plansiloerne udvides med ca. 2700 m². Der etableres en opsamlingsstank på 77 m³ eller op til 120 m³ til opsamling af regnvandet fra de nye plansiloer. Overfladevandet herfra udsprinkles.
- Etablering af møddingsplads på ca. 280 m².

Antal m² produktionsareal i de enkelte stalde er opmålt af ansøger og rådgiver.

Områder, hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for at gødningsafsætte, medregnes ikke som produktionsareal. I den nye tilbygning til velfærdsstalden 2023 og i den nye kostald er foderbordet fratrukket. Resten er angivet som produktionsareal.

Der foretages ingen ændringer i de eksisterende staldes produktionsarealer.

Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
1	327	Naturlig ventilation	3 m	(#600853) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	110
				(#598974) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	60
2	302	Naturlig ventilation	3 m	(#598980) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	180
3	2501	Blandet ventilation	3 m	(#598982) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb	0	1815
5	229	Naturlig ventilation	3 m	(#598989) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	160
6	244	Naturlig ventilation	3 m	(#598992) Heste. Dybstrøelse	0	60
7 (2022)	2307	Naturlig ventilation	3 m	(#600856) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1750
8	110	Naturlig ventilation	3 m	(#598995) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	77
9 (2022)	65	Naturlig ventilation	3 m	(#600857) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	55
10 (2022)	247	Naturlig ventilation	3 m	(#600858) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	240
Sum						4507

Nudriften er fastsat ud fra miljøgodkendelsen fra 2022.

I miljøgodkendelsen fra 2022 blev der givet tilladelse til følgende:

- Ny stald i forlængelse af eksisterende kostald med et produktionsareal på 1750 m². Stalden etableres som sengestald med spalter, og der vil blive tilkoblet et forsuringsanlæg til denne stald.
- Ny velfærdsstald med et produktionsareal på ca. 240 m². Stalden etableres med dybstrøelse.
- Nyt dybstrøelsesområde på siden af laden. Der bliver ca. 55 m² produktionsareal.
- I stald 1 bliver det nuværende område med spaltegulvbokse omdannet til dybstrøelsesområde med lang ædeplads med spalter.

Alle områder med dybstrøelse søges godkendt til flexgruppe kvæg.

Ovenstående ændringer med undtagelse af, at der ikke er indsat et forsuringsanlæg i stald 7 er foretaget.

8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift 2009						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
1	327	Naturlig ventilation	3 m	(#598976) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Spaltegulvbokse	0	65
				(#598975) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	60
3	2501	Blandet ventilation	3 m	(#598983) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	1815
5	229	Naturlig ventilation	3 m	(#598990) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	160
4	441	Naturlig ventilation	3 m	(#600855) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	70
Sum						2170

8-års driften er fastsat ud fra faktiske forhold på ejendommen i 2015.

I stald 1 er der kvier i spaltegulvbokse, men da det ikke er muligt at vælge dette i ansøgningssystemet, er det i ansøgningen anført som ammekøer, slagtekalve over 6 mdr.

Produktioner med miljøteknologi

Fremadrettet vil der ikke være nogen stalde med miljøteknologi.

I ansøgt drift er det angivet, at der er en effekt på 33 % ammoniakreduktion i stald 7 som følge af forsuring.

I stedet for at etablere forsuring i stald 7 ændres staldgulvet til fast drænet gulv med ajledræn, eller tilsvarende gulv med samme lave ammoniakemission. (0,89 kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år)

Gødningsopbevaringsanlæg

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
gylletank 1005 m3	Flydende			1000	245
Gylletank 3500 m3.	Flydende			3500	814
Møddingsplads	Fast				104
Ny møddingsplads	Fast				280

Nudrift			
gylletank 1005 m3	Flydende	1000	245
Gylletank 3500 m3.	Flydende	3500	814
Møddingsplads	Fast		104
8 års drift			
gylletank 1005 m3	Flydende	1000	245
Gylletank 3500 m3.	Flydende	3500	814
Møddingsplads	Fast		104
Gødningssande			
Lagernavn	Gødningstype	Øvrige oplysninger	Areal (m ²)
Ansøgt drift			
Møddingsplads	Kvæg, heste, får og geder		104
Ny møddingsplads	Kvæg, heste, får og geder		280
Nudrift			
Møddingsplads	Kvæg, heste, får og geder		104
8 års drift			
Møddingsplads	Kvæg, heste, får og geder		104

Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Der er ingen opbevaringsanlæg med miljøteknologi.

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Til opbevaring har ansøger selv følgende lagre:

	Kapacitet m ³	Overdækket
Gylletank 1 (ejet)	1.005	Nej
Gylletank 2 (ejet)	3.500	Nej
Staldkapacitet	200	
Ialt	4.705	

Det forventes, at der total bliver produceret ca. 12.500 tons gylle på ejendommen incl. vaskevand og overfladevand fra kalvehytter og møddingsplads.

Der er i dag aftale med afsætning af al gylle til biogasanlæg som hentes direkte fra fortanken. Afgasset gylle leveres tilbage til ejendommens gylletanke samt decentrale lejede tanke, desuden modtages ikke al gylle retur fra biogasanlæg.

Der er over 9 måneders opbevaringskapacitet på ejendommen for den gylle, der kommer retur fra biogasanlægget.

Dybstrøelsen lægges på møddingsplads inden afhentning af biogasanlægget.

Det vurderes derfor, at ejendommen tager størst muligt hensyn til omgivelserne og naboerne til ejendommen.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra nybyggeri/bygning, hvor ændringen eller udvidelsen sker
By - og sommerhuszoner	50 meter	3,0 km
Lokalplanområder	50 meter	500 meter (vindmøller)
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	172 meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	Kategori 1-natur: 4,2 km Kategori 2-natur: 1,0 km

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Til husdyranlæg generelt (stald, opbevaringslager og/eller ensilage- opbevaringsanlæg) er der faste afstandskrav for at beskytte imod forurening eller væsentlige gener fra anlæggene.

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til anlæg (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	20
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	>50
Vandløb, dræn og søer * ¹	15	>15
Offentlig vej, privat fællesvej	15	21
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom * ²	15	92
Naboskel	30	136

*¹ Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

*² Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt, dog med undtagelse af §8, stk. 1 afstand til vandboring på 25 meter. I stalden fra 2022, hvor der gennemføres godkendelsespligtige ændringer ligger 20 meter fra en vandboring.

I miljøgodkendelserne fra henholdsvis 1. september 2017 og fra 5. december 2022 er der meddelt dispensation til, at den nye stald fra 2022 (stald 7) må ligger i en afstand af 20 meter fra vandboringen og dispensation for afstand til markvandingsboring videreføres i dette tillæg, idet ændringerne i staldsystemet ikke vil give anledning til yderligere risiko for forurening af grundvandet.

Boring DGU nr. 94.2187 ligger få meter fra eksisterende stalde med dyr. Det er oplyst, at boringen er placeret i maskinhallen. Boringen er løftet op i ca. 30 cm over gulvet og er placeret ca. 6-7 m fra sidevæggen mod stalden. I miljøgodkendelsen fra 1. september 2017 er det vurderet at boringen kan bibeholdes som den er, da dette er at foretrække fremfor at bore en ny boring, og dermed et nyt hul ned til grundvandet et andet sted på matriklen. Det indskræpes dog, at man er forsigtig med tung trafik omkring boringen, så den ikke påkøres og dermed skades.

Da de lovpligtige afstandskrav således er overholdt, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		x	Skove		x
Strand		x	Fortidsminder		x
Søer		x	Kirker		x
Vandløb		x			

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Husdyrbruget ligger udenfor forbuds zoner, alle afstandskrav er overholdt med den meddelte dispensation til vandboring, og anlæggets placering er ikke i strid med beskyttelseslinjer. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer derfor, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Husdyrbruget ligger uden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som geologiske interesseområder, bevaringsværdige landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Større uforstyrrede landskaber

Husdyrbruget ligger inden for et større uforstyrret landskab. Målsætningen for et større uforstyrret landskab er, at landskabet så vidt muligt skal friholdes for nye større tekniske anlæg, som veje, master, større virksomheder, byudvikling mv., der kan have en stor syns- og støjmæssig indvirkning på omgivelserne. Landbrugsbyggeri vurderes som udgangspunkt ikke at være et større teknisk anlæg.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger i landskabstypen Skovbjerg Bakkeø Landbrugslandskab.

I hele landbrugslandskabet er de bærende karaktertræk tydelige i form af dyrkede marker, gårde langs veje, husmandssteder og landsbyer. Hegnsstrukturen fremstår ustruktureret og fragmenteret, hvilket skaber et åbent landskab. De geologiske bærende karaktertræks tilstedeværelse i form af bølgede bakker og terrænlavninger er tydelig.

Landskabskarakteren vurderes generelt ikke sårbar over for ændringer og udviklingstiltag, når det sker med hensyn til landskabets bærende karaktertræk i form af et bakket terræn med vidtrækkende udsigter samt dyrkede marker. Det vurderes muligt at indpasse landbrugsbyggeri i alle skala.

Bygningsbeskrivelse

Den nye velfærdsstald og den nye kostald opføres i tilknytning til de eksisterende stalde og den nye møddingsplads og ensilageplads opføres ligeledes i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Derfor vil hele ejendommen fremstå som en samlet enhed efter udvidelsen.

Der skabes sammenhæng mellem nye og gamle bygninger ved at arbejde med en gennemgående farveholdning og materialevalg. De nye stalde vil blive opført i lignende materialer og farvevalg som de eksisterende bygninger.

For at fremme byggeriets indpasning i landskabet stilles vilkår til et afdæmpet valg af farvenuance samt brug af ikke reflekterende materialer.

Beplantning:

Husdyrbruget er delvis afskærmet mod vest af levende hegn, og langs Egerisvej er der etableret punktbeplantning langs de eksisterende bygninger.

Beplantning udgør et betydningsfuldt element ved at relatere et bygningsanlæg til landskabet og visuelt binde det til jordoverfladen og skabe et harmonisk anlæg.

Især beplantningen op til og omkring bygningerne har betydning for helhedsbilledet i forhold til omgivelser og landskabet. Sammen med stillingtagen til materialer og farver er beplantning vigtigt for staldanlægs miljø ude og inde samt for den visuelle opfattelse af byggeriet i sig selv og i tilknytning til dets omgivelser.

Af hensyn til landskabets nuværende udseende og beplantningsstrukturer omkring husdyrbrugets anlæg bør beplantning omkring anlægget udbygges omkring nybyggeriet med punktbeplantning ud

mod Egerisvej langs den nye kostald, hvilket der er stillet vilkår om (Bilag 3). De øvrige vilkår til beplantning i miljøgodkendelsen af 5. december 2022 er forsat gældende.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr.

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 29, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk. 1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følger af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

Der er 4,0 km til nærmeste kategori 1-natur ved Vorgod Å.

I kraft af den store afstand (mere end 3 km) til kategori 1 naturområdet er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af nærmeste Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 1 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 1 naturområder.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Det nærmeste Kategori 2 område ligger ca. 1,0 km nord for de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er en hede på 12,1 ha (Se Bilag 5).

Tålegrænsen for heden vurderes til at være mellem 10-20 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i gennemsnit for årene 2018-2020, beregnet til 16,3 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Det betyder, at den nederste tålegrænse er overskredet.

En beregning af ammoniakdepositionen til området viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,2 kg N/ha/år.

Der ud over er der beregnet til et hedeområde på ca. 40 ha. Heden ligger 1,8 km NØ for anlægget. Beregningen viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,2 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområderne vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret heder, moser, enge, søer og potentielt ammoniak følsomme skove. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra anlæg	Retning	Merbelastning Kg N/ha/år	
			Nudrift	8-årsdrift
Mose V	950 m	V	0,1	0,2
Hede/ Ammoniak følsomme skov- område	960 m	NV	0,1	0,2
Hede NØ	1260 m	NØ	0,1	0,2
Mose S	1210 m	S	0,0	0,0
Mose SV/ Ammoniak	1315 m	SV	0,0	0,0

følsomme skov- område				
Eng	880 m	V	-	-
Søer/vandhuller	733 m	SV	0,1	0,1

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3-Natur områderne ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Ammoniakfølsomme skove:

Der er registreret potentielt ammoniakfølsom skov – naturligt lysåbent tilgroet areal inden for 1.000 meter fra husdyrbruget. Ammoniakfølsomme naturligt tilgroet lysåbne skove, er skove, der er vokset op af sig selv på et naturareal fx tidligere hede, mose eller overdrev. Dette bygger på en analyse af § 3 beskyttede arealer, med et trækronedække på ned til 10-20 %. Der er beregnet en merbelastning med ammoniak til skoven på 0,2 kg N /ha/år.

Idet merbelastningen ligger under 1 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at projektet ikke vil medføre en ændring af skovens tilstand.

Øvrig natur omkring anlægget:

Inden for 1000 meter fra staldanlægget forekommer derudover vandhuller og en eng, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur.

Ferske enge er beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Ferske enge omfatter naturenge og kulturenge. Det betyder, at en aktivitet, som vil medføre en tilstandsændring af en §3-beskyttet eng, som udgangspunkt ikke kan tillades uden dispensation. Enge kan være mere eller mindre påvirket af gødning fra græssende dyr og eventuelt tilførsel af gødningsprodukter, samt påvirkning fra nærliggende marker i omdrift.

Det medfører, at mange enge er næringsberigede og kun få enge er moderat næringsfattige. Tålegrænsen for enge varierer på baggrund af disse forhold, men generelt kan der anvendes en vejledende tålegrænse på 20 kg N/ha/år.

Ud fra de øvrige beregninger til naturområder er det vurderet, at merbelastningen med ammoniak ligger væsentlig under 1 kg N/ha/år til engen. Idet merbelastningen vurderes under 1,0 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at merbelastningen er så minimal, at den ikke vil medføre biologiske ændringer af naturtypens tilstand.

Søer og vandhuller over 100 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Søer og vandhuller påvirkes af tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende markområder i omdrift. Udgravning og oprensning af søer og vandhuller er som udgangspunkt ikke tilladt uden en dispensation. Det samme gælder aktiviteter, som vil ændre vandhullets vandstand.

De fleste vandhuller beliggende i agerlandet er næringspåvirkede i større eller mindre grad gennem diffus tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende marker i omdrift. Det betyder, at de fleste vandhuller er eutrofe, bortset fra enkelte vandhuller, som ligger sammen med heder eller i skovområder, hvor de ikke påvirkes med næringsstoffer.

Der er beregnet en merbelastning med ammoniak på 0,1 kg N/ha/år til vandhullet. Idet merbelastningen ligger under 1,0 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at merbelastningen er så minimal, at den ikke vil medføre biologiske ændringer af naturtypens tilstand.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af naturområderne.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arterne lever ofte i områder, som i forvejen er beskyttet - f.eks. områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Men i mange tilfælde kan arternes levesteder dog også ligge i eller umiddelbart op til dyrkede marker.

På arealer, der er yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, er det lodsejerens eller brugerens ansvar at disse ikke beskadiges eller ødelægges. Det gælder også for aktiviteter, der normalt ikke kræver tilladelse, f.eks. almindelig landbrugsdrift.

Yngleområder indeholder områder, som er nødvendige for:

- Parring og kurtisering
- Redebygning, hulebygning, fødsel eller æglægning
- Opvækst af unger

Eksempler på yngleområder er padders yngle vandhuller og odderens hule.

Yngleområder dækker også nærliggende arealer, som afkommet er afhængigt af.

Rasteområder er områder, hvor dyrene hviler og som er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, hvor dyrene:

- Opholder sig for at hvile, sove eller overvintrer (dvale)
- Opholder sig i skjul i større flokke
- Opholder sig for at opfylde vigtige livsfunktioner, som for eksempel solbadning

(for vekselvarmende dyr).

Rasteområder kan være træer, som flagermus benytter til vinterhi eller de solvendte skrænter og diger, som markfirbenet bruger til solbadning.

Følgende arter er registreret i Ringkøbing-Skjern Kommune og de kan derfor forekomme på egnede lokaliteter:

Markfirben – Lever ofte i beskyttede sten- eller jorddiger og holder til på solrige skrånninger. Ofte på steder med bar, løs og sandet jord, eksempelvis heder, klitter, overdrev og råstofgrave. Markfirbenet benytter linjeformede terrænelementer som vejrabatter, skovbryn, levende hegn og stengærder som spredningskorridor.

Spidssnudet frø – Yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Arten er afhængig af, at der nær yngleområdet findes gode levesteder på land, eksempelvis enge og moser. Et yngle- eller rasteområde for padden skal betragtes som et netværk af vandhuller med tilknyttede arealer. Arternes overlevelse og udbredelse sikres ved, at der kan vandles fra et vandhul til et andet.

Grøn kølleguldsmed – Forekommer udelukkende i et mindre antal jyske vandløbssystemer, herunder Skjern Å. Den holder til på solåbne strækninger med hurtigstrømmende, rent og iltrigt vand.

Grøn mosaikguldsmed – Yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo. Yngleområderne ligger ofte i skov og er solbeskinnede. Arten benytter også småsøer i det åbne land. Yngleområderne må hverken være for næringsfattige eller for næringsrige. Rasteområderne er skovlysninger og skovbryn.

Stor kærguldsmed – Arten yngler i mindre, næringsfattige, brunvandede søer ofte omgivet af hængesæk / højmoser. Den foretrækker beskyttet beliggende lokaliteter med både sol og læ. Dog ses den også i fritliggende vandhuller, men ikke hvor der er skygge. Rasteområderne er steder med både sol og læ, som oftest skovbryn eller lysåbne skovveje.

Flagermus, herunder oftest sydflagermus og vandflagermus, men det kan også være andre arter – Yngle- og rasteområder for flagermus er gamle hule træer, bygninger med hulrum og god tilflyvningsadgang udefra. Når arterne spreder sig eller søger føde benytter de ledelinjer i landskabet. Det kan være levende hegn, skovbryn eller vandløb.

Odder – Foretrækker at leve i beskyttede og uforstyrrede vandløb, men kan findes i alle større vandløbssystemer i Jylland. Den forekommer dog også tæt på menneskelig bebyggelse, hvor den er nataktiv. Det der er karakteristisk for yngle- og rasteområdet er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet.

Ulv - Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af krondyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.

Bæver – Er et nataktivt dyr, som altid lever i tilknytning til ferskvand. Bæverens bo er som regel en hytte på vandløbsbredden, men kan også være gravet ind i bredden. Arten blev genindført i Danmark i 1999 og er under udbredelse. Formålet er at skabe natur, der giver bedre levevilkår for mange truede plante- og dyrearter.

Aktuelle observationer og registreringer:

På godkendelsestidspunktet for dette tillæg foreligger ingen aktuelle registreringer af bilag IV-arter for den pågældende lokalitet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel.
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen og tillægget til miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbærent kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i godkendelser og tilladelser efter [§§ 16 a](#) og [16 b](#) i husdyrbrugsloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg:

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand, jf. afløbsplanen i bilag 2.

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den gyllemængde der kommer retur fra biogasanlægget. Ellers er der ingen ændringer i forhold til miljøgodkendelsen af 5. december 2022.

Opbevaring af dybstrøelse sker på møddingsplads indtil det afhentes af biogasanlægget

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

Foder opbevares hovedsagelig på ensilageplads. Råvarer og mineraler opbevares i foderladen. Det vurderes, at der er tilstrækkelig fokus på foder og fodringen på ejendommen.

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Egerisvej 29, Skjern er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse.
Håndtering på husdyrbruget: Der er toilet i stald, som er tilsluttet godkendt nedsivningsanlæg.
Regnvand
Definition og krav: Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme kan vandet fra tagflader og befæstede overflader afledes til nedsivning eller til vandløb. Alle ændringer af eksisterende afløb skal som udgangspunkt godkendes. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Håndtering på husdyrbruget: Eksisterende tagflader er opgjort til 8645 m². Tagflader på de nye stalde er opgjort til ca. 3161 m². Herudover samles regnvand fra udenoms-arealer. Der er tagrender på alle bygninger. Tagvandet fra eksisterende kostald ledes til forsinkelsesbassin (ligger mellem stalden og Egerisvej) og videre til dræn mod vest. Tagvandet fra de nye stalde ledes samme vej til forsinkelsesbassinet og videre til dræn. Tagvandet fra foderladen ledes til direkte nedsivning ved bygningen. Det opsamlede tagvand fra de resterende bygninger ledes til naturlig nedsivning og dræn.
Møddings- og ensilagesaft
Definition og krav: På møddingspladser, ensilagepladser og pladser til kalvehytter skal regnvand, som falder på pladserne og væske der løber fra saftgivende ensilage og fast gødning opsamles i en godkendt beholder og udbringes efter samme regler som gylle og fast gødning.   Håndtering på husdyrbruget: Væske fra plads med kalvehytter ledes til gyllebeholder. Evt. saftafløb fra ensilage afledes til udsprinkling. Afløb fra den nye møddingsplads ledes til gyllebeholder.
Restvand
Definition og krav: Mælkerumsvand samt vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift. Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage. Restvand kan udsprinkles på landbrugsarealer med en afgrøde. Betingelserne i landbrugets byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand skal være opfyldt. Opsamlingstank til udsprinkling skal anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune.   Håndtering på husdyrbruget: Rengøringsvand fra stald og malkeanlæg ledes via gyllekanaler til gylletank. Regnvand fra ensilagepladserne føres via opsamlingstank til udsprinkling nord og vest for ejendommen. Det samme sker for den nye plansilo.
Spildevand fra vaskeplads
Definition og krav: Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken.   Håndtering på husdyrbruget: På husdyrbruget foretages vask af maskiner i marken.

Der henvises desuden til afløbsplan i bilag 2.

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Ingen ændringer i forhold til Miljøgodkendelsen af 5. december 2022.

Påvirkning af grundvand

Ingen ændringer i forhold til Miljøgodkendelsen af 5. december 2022.

Håndtering og opbevaring af affald

Ingen ændringer i forhold til Miljøgodkendelsen af 5. december 2022.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

Ansøger oplyser:

Det allerede godkendte forsursanslæg vil ikke blive etableret på ejendommen. Derved fjernes risikoen for syreudslip i forbindelse med forsuringen af gyllen. Ellers er der ingen ændringer i forhold til Miljøgodkendelsen af 5. december 2022.

Ejendommen har en beredskabsplan. Beredskabsplan vil blive fulgt i forbindelse med uheld.

Kommunen vurdering:

I forbindelse med miljøgodkendelse dateret 5. december 2022, er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.
- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³ i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
  - Boligformål
  - Blandet bolig og erhvervsformål
  - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³ ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Fasterlundvej 8	0	NY	167,1	167,1	481,2	Ja
Egerisvej 28	0	NY	561,8	505,6	1187,6	Ja
Lokalplanlagt rekreativt område	0	NY	561,8	561,8	1997,8	Ja
Nærmeste byzone	0	NY	771,4	771,4	3052,8	Ja

Konsekvenszone: 637 meter.

Da genafstanden til byzone er længere end konsekvenszonen, er der foretaget nabohøring indenfor geneafstanden til byzone på 771 meter.

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen, hvilket er overholdt for alle områder.

Idet det lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Beregninger af lugtemissioner fra produktioner

Ansøgt drift:

Staldafsnit								
1	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal (m ²)	
	Produktionsid udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)		
	598972	0	186,0	780,0*	0	186,0	780,0*	60
2	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal (m ²)	
	Produktionsid udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)		
	598971	0	341,0	1430,0*	0	341,0	1430,0*	110
3	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal (m ²)	
	Produktionsid udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)		
	598981	0	5626,5	23595,0	0	5626,5	23595,0	1815

5	Antal måneder Produktionsld udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
	598987	0	496,0	2080,0*	0	496,0	2080,0*	160
6	Antal måneder Produktionsld udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
	598991	0	0,0	414,0	0	0,0	414,0	60
7 (2022)	Antal måneder Produktionsld udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
	598993	0	5425,0	22750,0	0	5425,0	22750,0	1750
8	Antal måneder Produktionsld udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
	598996	0	238,7	1001,0*	0	238,7	1001,0*	77
9 (2022)	Antal måneder Produktionsld udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
	598997	0	170,5	715,0*	0	170,5	715,0*	55
10 (2022)	Antal måneder Produktionsld udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
	598998	0	744,0	3120,0*	0	744,0	3120,0*	240
Ny velfærdsstald 2023	Antal måneder Produktionsld udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
	600852	0	2325,0	9750,0	0	2325,0	9750,0	750
Ny kotilbygning 2023	Antal måneder Produktionsld udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)	
	607235	0	5425,0	22750,0	0	5425,0	22750,0	1750
Sum			21535,7	90725*		21535,7	90725*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Nudrift

Staldafsnit								
1	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	600853	0	341,0	1430,0*	0	341,0	1430,0*	110
	598974	0	186,0	780,0*	0	186,0	780,0*	60
2	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	598980	0	558,0	2340,0*	0	558,0	2340,0*	180
3	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	598982	0	5626,5	23595,0	0	5626,5	23595,0	1815
5	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	598989	0	496,0	2080,0*	0	496,0	2080,0*	160
6	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	598992	0	0,0	414,0	0	0,0	414,0	60
7 (2022)	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	600856	0	5425,0	22750,0	0	5425,0	22750,0	1750
8	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	598995	0	238,7	1001,0*	0	238,7	1001,0*	77
9 (2022)	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	600857	0	170,5	715,0*	0	170,5	715,0*	55
10 (2022)	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
	600858	0	744,0	3120,0*	0	744,0	3120,0*	240
Sum			13785,7	58225*		13785,7	58225*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

På husdyrbruget er der ikke anvendt lugtreducerende virkemidler.

Gyllebeholdere nærmere end 300 meter fra beboelse.

Det er et lovkrav, at gyllebeholdere der indeholder husdyrgødning af svin, kødædende pelsdyr eller afgasset gylle indeholdende svinegylle og ligger mindre end 300 m fra nabobebyggelse på etableringstidspunktet, skal være forsynet med fast overdækning. Medmindre de er lovligt etableret før den 1. januar 2007 eller godkendt før 1. januar 2007.

Der ligger beboelse indenfor 300 meter fra husdyrbrugets gyllebeholdere. Beholderne er opført inden 1. januar 2007, og er derfor ikke omfattet af kravet om fast overdækning.

Støj og rystelser

Ansøger oplyser:

Beskrivelse af støjklider

Der er ikke mange støjklider på ejendommen. Der kan dog forekomme lidt støj fra eksempelvis foderblander, kompressorer og fra malkeanlæg. Støjen vil kun kunne høres inde i bygningerne eller meget tæt på.

Støj der til tider ville kunne høres af omkringboende er støj der fremkommer i forbindelse med markarbejde på arealer tæt på nabobeboelser og ved indlæggelse af grovfoder i siloer.

Alle staldene er med naturlig ventilation. Inden i kostalden er der horisontale propeller til cirkulationsventilation. Cirkulationsventilationen kører når det findes nødvendigt. Propellerne drives af støjsvag elmotor.

Driftsperiode

Malkeanlægget benyttes 2 gange af ca. 5 timers varighed morgen og eftermiddag. Køling af mælk sker med varmeveksler med kompressor. Mælketanken er placeret i malkerummet, der ligger i forbindelse med malkestalden.

Indlægning af ensilage sker 8-10 dage / år foregår primært i dagtimerne, hovedsageligt på hverdage. I spidsbelastningssituationer kan det ske på lørdage og udenfor normal arbejdstid.

Gyllekørsel sker primært i forbindelse med forårsarbejdet kan som nævnt under transportafsnittet også forekomme på lørdage og udenfor normal arbejdstid.

Tiltag

Al kørsel uden for normal arbejdstid forsøges undgået. Der vurderes ikke, at der er behov for at lave tiltag mod støj på ejendommen.

Rystelser

Med hensyn til rystelser er der ingen ændringer i forhold til miljøgodkendelsen af 5. december 2022.

Kommunens vurdering:

I dette tillæg er den eneste forskel i støjklider i forholdt til støjklider i miljøgodkendelsen af 5. december 2022, at malkeanlægget er i drift 2 gange 5 timer morgen og aften. På nuværende tidspunkt er malkeanlægget i drift i 4,5 timer morgen og aften.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunens vurdering af støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende.

Der er i miljøgodkendelsen af 5. december 2022 fastsat vilkår om maksimale grænser for støj og rystelser, samt at såfremt der skulle opstå gener fra støj eller rystelser for de omkringboende, og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages målinger.

Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Ansøger oplyser:

I den nye tilbygning til kostalden vil der være samme lysforhold som i stalden fra 2022. Der er reduceret natbelysning i stalden. Malkestalden flyttes ikke.

Kommunens vurdering:

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende, i forhold til den drift der er for nuværende.

Fluer, skadedyr og døde dyr

Ingen ændringer i forhold til Miljøgodkendelsen af 5. december 2022.

Støv

Ansøger oplyser:

Støvgener kan opstå som støvgener i forbindelse med daglig kørsel samt ved høstarbejde og lign. Støvgener vurderes, primært at være lokalt på ejendommen, og ikke en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter. Støvgener må påregnes i kortere perioder under høstarbejdet. I tørre perioder kan der opstå støvgener ved kørsel på grusveje til ejendommen og mellem markerne, men det vil være af en begrænset og lokal karakter, og forventes ikke at genere omkringboende eller trafikanter.

Det forventes ikke at eventuelle støvgener vil stige som følge af projektet.

Kommunens vurdering:

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give øgede støvgener for omboende. Der er i miljøgodkendelsen af 5. december 2023 sat vilkår vedr. støvgener.

Transport

Ansøger oplyser:

Der vil ske en mindre stigning i antallet af transporter i forhold til hvad, der var angivet i miljøgodkendelsen fra 2022. Ændringen består af flere udkørsler med gylle og dybstrøelse til markerne, flere kørsler fra biogasanlægget samt lidt flere leveringer af tilskudsfoeder og brændstof.

Type	nudrift	Ansøgt drift	Transportmiddel	Tidsrum **
Tilskudsfoder	12	15	Lastbil	Man-fre.
Handelsgødning	2	2	Lastbil	Man-fre.
Brændstof	10	12	Lastbil	Man-fre.
Husdyr til/fra ejendommen	50	50	Lastbil	Man-fre.
Afhentning biogas	52	200	lastbil	Man-fre.
Gylle/dybstrøelse transporter	275	350	Traktor	Varierer
Mælk	183	183	Lastbil	Varierer
Afhentning DAKA	18	18	Lastbil	Man-fre.
Øvrige	52	52		
Ca. I alt*	655	882		

**Det tilstræbes at lægge transporterne indenfor normal arbejdstid.

Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimerne.

Ved så- og høsttid vil aktivitetsniveauet mht. og forekomsten af støv og støj være højere end i den øvrige del af året.

Kommunens vurdering:

Ansøgt projekt vil betyde en forøget transport til og fra husdyrbruget. Der er tale om, at især antallet af transporter med gylle, dybstrøelse og transport til biogasanlægget vil stige.

Forøgelsen af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16a miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Management

Foder

Forbrug af vand og energi

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I godkendelser og tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 er der efter denne model fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH₃-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
1	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
1	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
2	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
3	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajeafløb	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	0,89
5	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
6	Heste. Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,57	0,57

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald	BAT krav ved eksisterende stald
			(kg NH ₃ -N / (m ² · år))	(kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
7 (2022)	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
8	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
9 (2022)	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
10 (2022)	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Ny velfærdsstald 2023	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Ny kotilbygning 2023	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

I ansøgningsystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Produktion	BAT krav		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)
	Areal (m ²)	(kg NH ₃ -N / (m ² · år))				
(#598971) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	110	0,84	1	92		
(#598972) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	60	0,84	1	50		
(#598977) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	180	0,84	1	151		
(#598981) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	1815	0,89	1	1615		
(#598987) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	160	0,84	1	134		
(#598991) Heste. Dybstrøelse	60	0,57	1	34		
(#598993) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	1750	0,89	1	1558		
(#598996) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	77	0,84	1	65		

Produktion	BAT krav		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)
	Areal (m ²)	(kg NH ₃ -N / (m ² · år))				
(#598997) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	55	0,84	1	46		
(#598998) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	240	0,84	1	202		
(#600852) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	750	0,89	1	668		
(#607235) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	1750	0,89	1	1558		

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 6173 kg NH₃-N/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 562 kg NH₃-N/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er derfor 6735 kg NH₃-N/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 6735 kg NH₃-N/år. Der anvendes følgende ammoniakreducerende tiltag: I nye og renoverede stalde anvendes gulvsystem med lav ammoniakemission.

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N / år)	6173	562	6735
Faktisk emission (kg NH ₃ -N / år)	6173	562	6735
Forskel (kg NH ₃ -N / år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT				
Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers Begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens Begrundelse
6173				

Der er beskrevet følgende vigtigste anvendte virkemidler:

- Staldsystemer
- Management
- Opbevaring af husdyrgødning

Staldindretning

De to nye stalde til malkekøer og kvier etableres med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. Dette er BAT gulve for nye stalde. I stalden fra 2022 foretages en godkendelsespligtig ændring, hvor

staldgulvet ændres fra sengestald med spalter og forsuring til fast drænet gulv, hvilket er BAT for nye stald.

Der ud over er der en del staldafsnit med dybstrøelse, hvilket er BAT for både nye og eksisterende stalde.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Management

Ingen ændringer i forhold til Miljøgodkendelsen af 5. december 2022. I miljøgodkendelsen har Ringkøbing-Skjern Kommune vurderet, at husdyrbruget overholder niveauet for BAT m.h.t. management

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Dybstrøelsen opbevares på møddingsplads inden afhentning af biogasanlæg. Der ud over er der ingen ændringer i forhold til det oplyste i miljøgodkendelsen.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

Da beregningerne viser, at kravet til BAT er overholdt på ejendommen, er der ikke overvejet andre teknologiske løsninger for at nedsætte ammoniakemissionen fra ejendommen.

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

Alternative løsninger

Ansøger har oplyst, at der ikke er nogen alternativ placeringen af den nye kostald idet den ligger optimal i forhold til malkestalden. Den valgte placering, anses som værende mest hensigtsmæssig, i forhold til logistik og det omgivende miljø. Alternativet til denne miljøgodkendelse er at beholde den nuværende produktion.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte placering, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støj- og vibrationskrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj og rystelser fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

Udvidelsen af husdyrbruget, samt opførelse af velfærdsstald på 830 m², en tilbygning til kostalden på 2331 m², ændret staldsystem i kostalden fra 2022 og udvidelse af ensilageplads med opsamlingsbeholder samt møddingsplads og kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

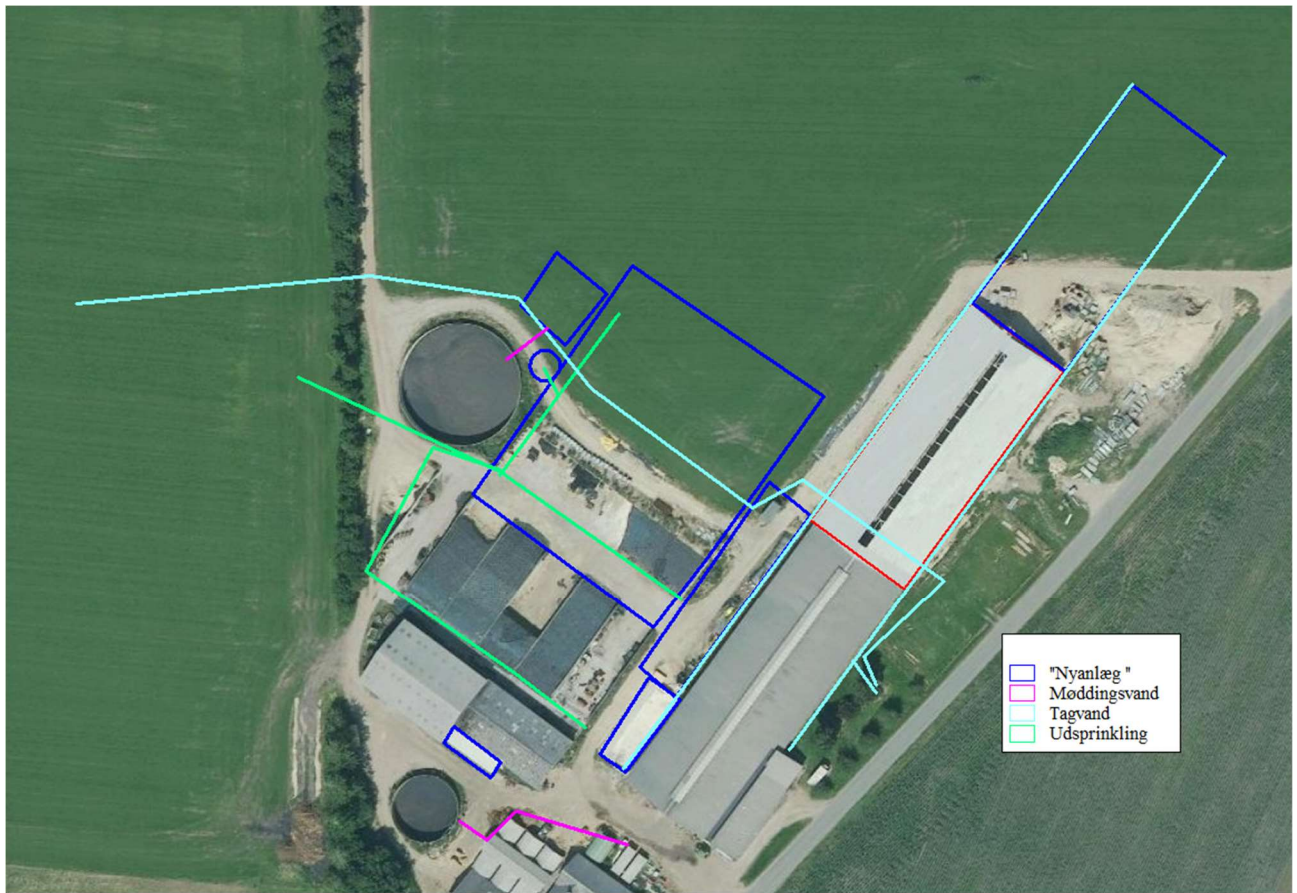
Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Bygningsoversigt

Bilag 2: Afløbsplan

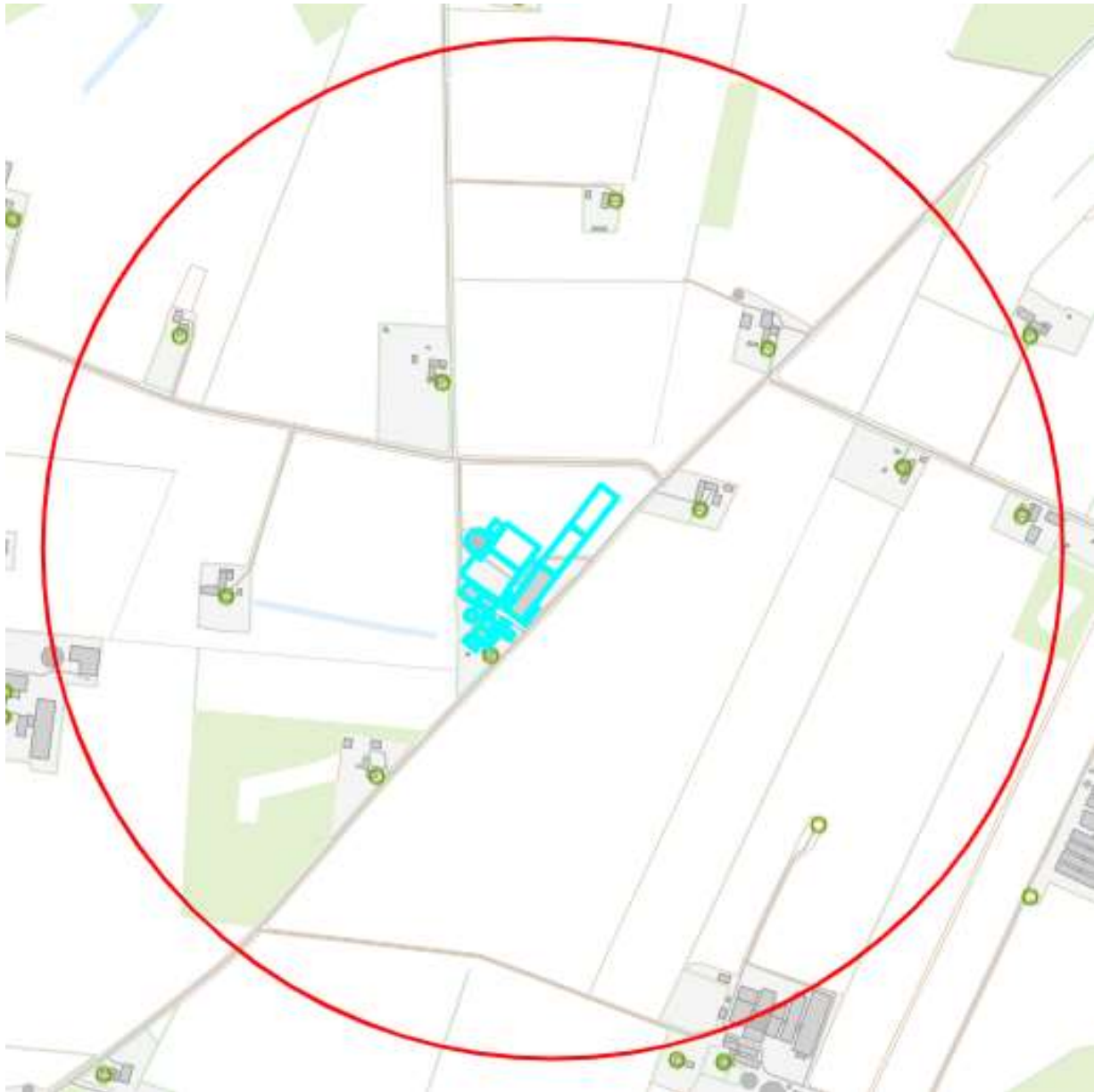
Bilag 3: Beplantningsplan

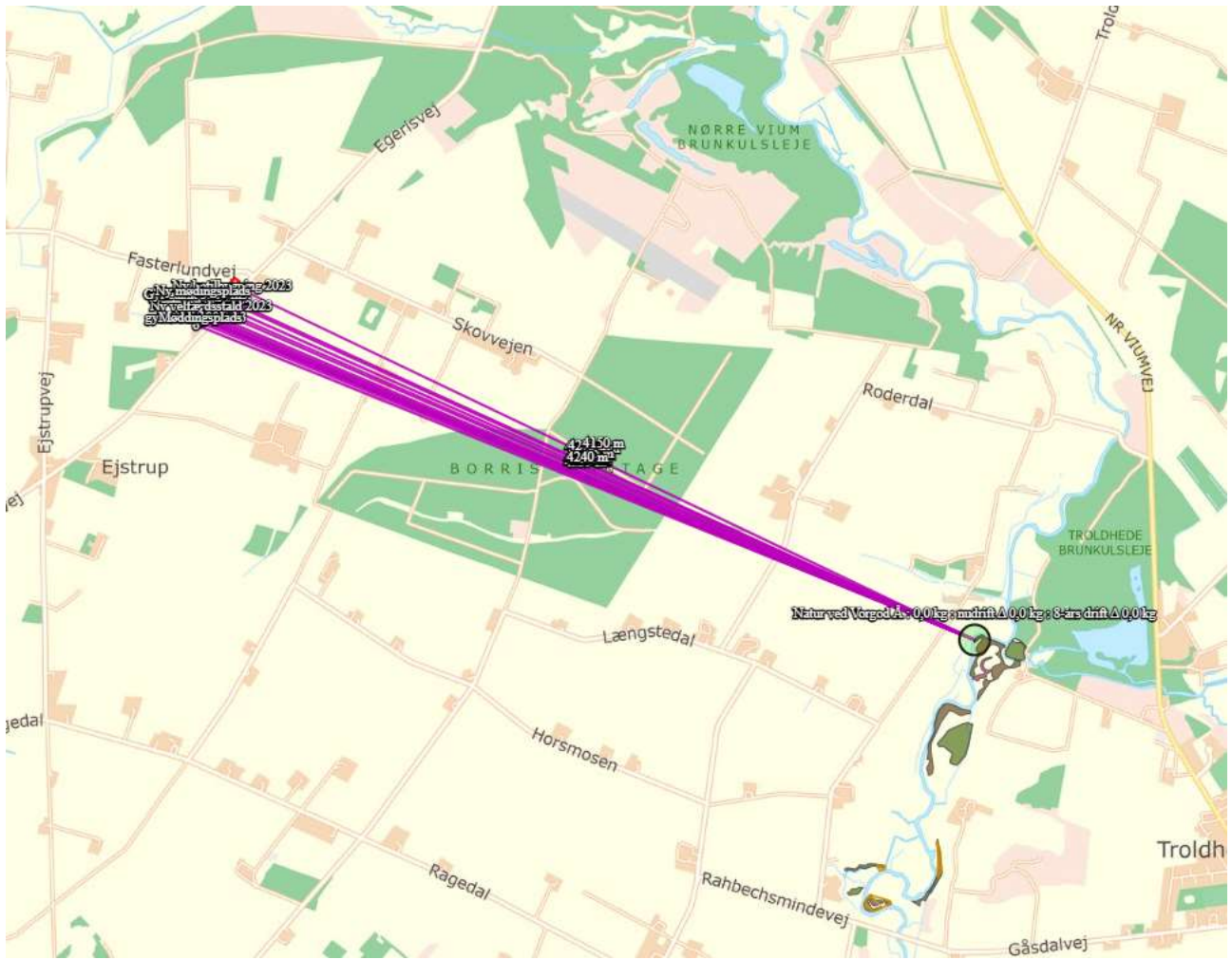
Bilag 4: Adresser inden for konsekvensradius

Der er foretaget nabohøring inden for konsekvensradius på 771 meter fra lugtcentrum af anlægget. På nedenstående kort er konsekvensradius indtegnet.

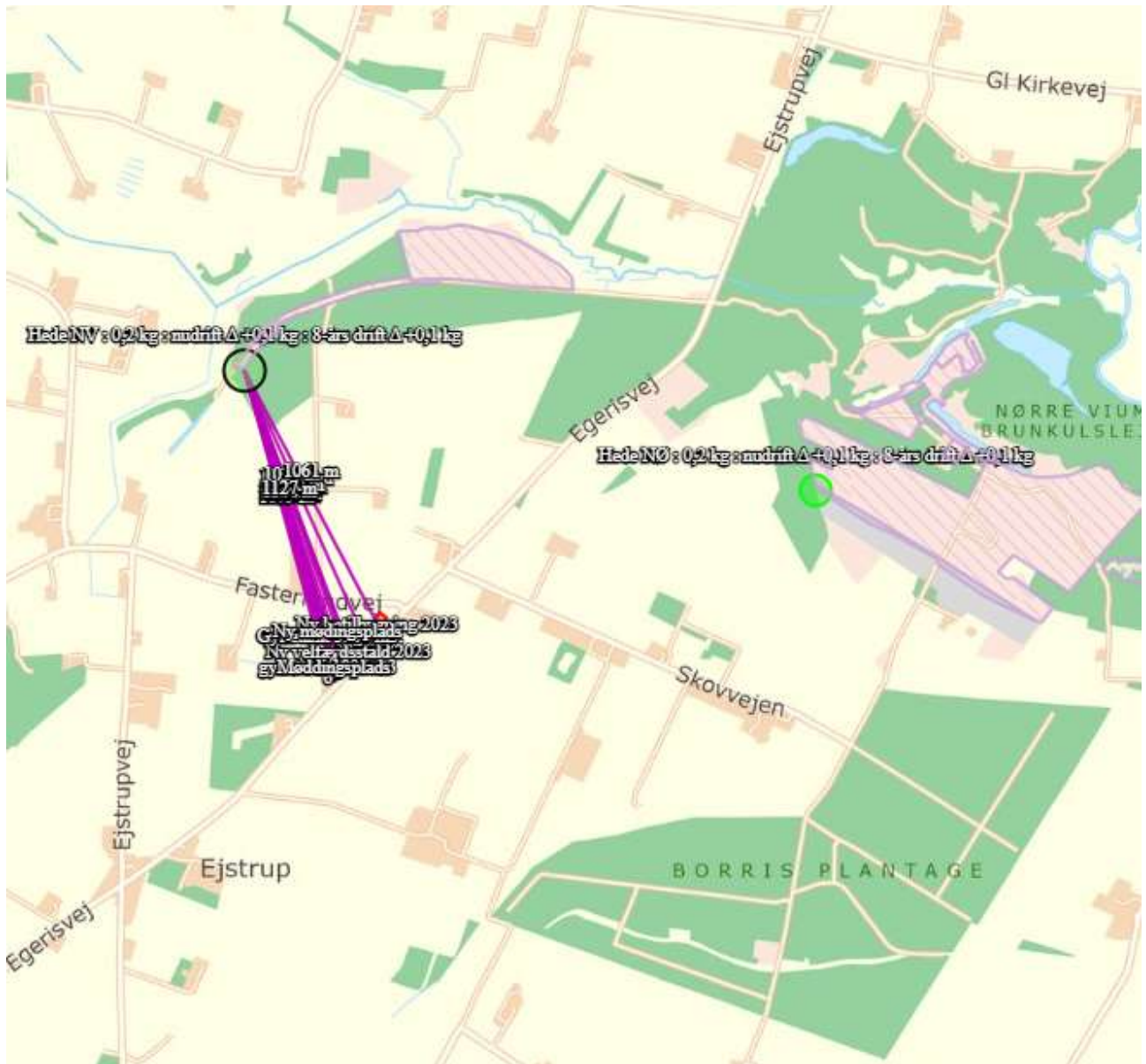

Bilag 5: Natur

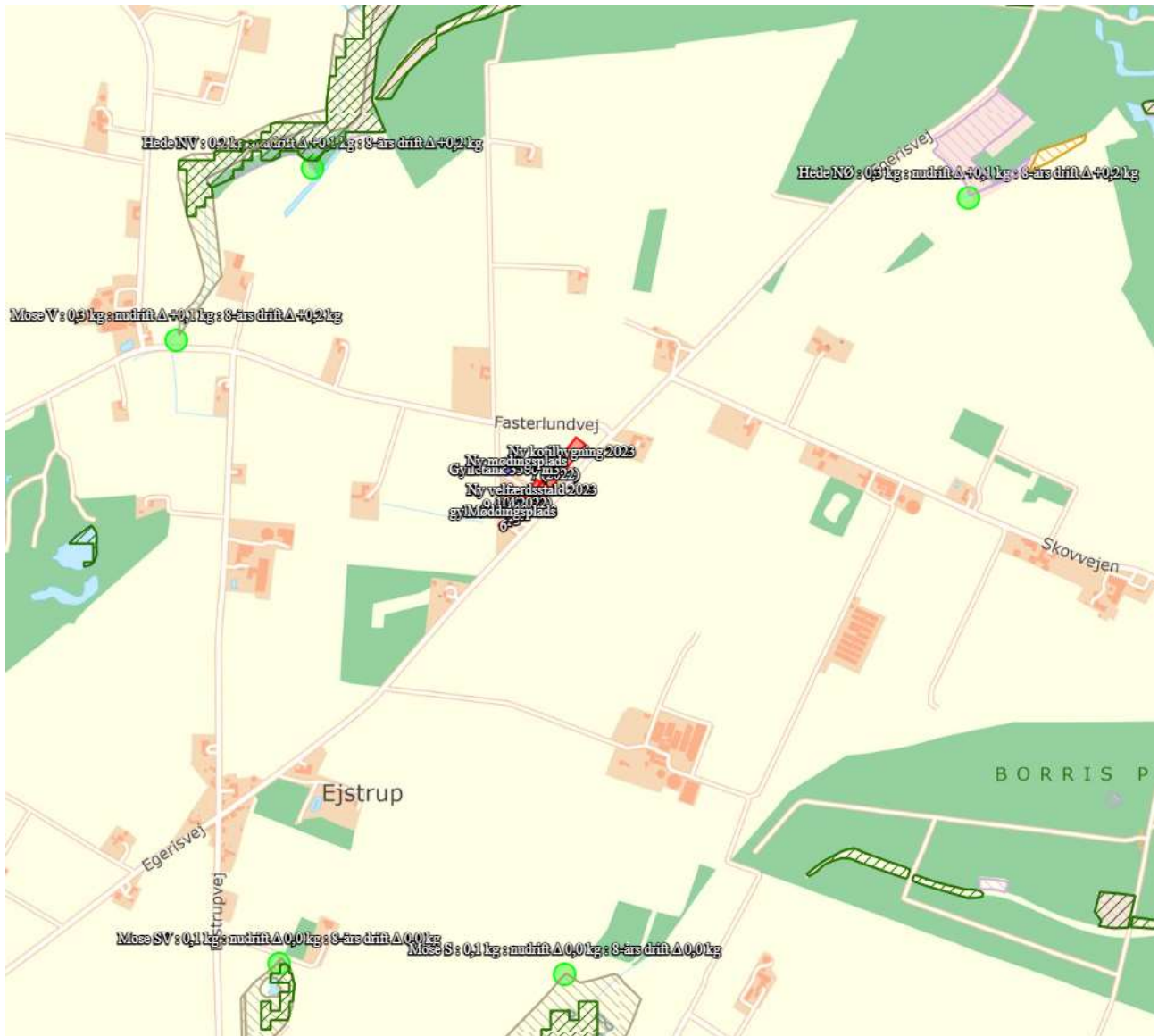
Kategori 1-natur:

Kategori 2-natur:

Kategori 3-natur:

§3-beskyttet natur indenfor 1000 meter fra anlægget:

- ▼ 26.02.02 Beskyttet natur (paragraf 3)
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Soe
- Strandeng
- ▼ 24.20 Pot ammoniakfølsom skov (K3 natur) (i)
- Potentiel Ammoniakfølsom skov - Gammel skovjordbund
- Potentiel Ammoniakfølsom skov - Naturlig lysåben tilgroet areal
- Potentiel Ammoniakfølsom skov - Naturmæssig særlig værdifuld skov